Oikeuspalveluvirasto
PL 600
00181 HELSINKI

Lausunto

29.9.2025

Eduskunnan lakivaliokunta

Oikeuspalveluviraston lausunto vuoden 2026 talousarvioesityksestä

Oikeuspalveluvirasto on aloittanut toimintansa kuluvan vuoden alussa. Tavoitteena on tuottaa saavutettavampia, laadukkaampia ja yhdenmukaisempia oikeusavun, edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan palveluita.

Oikeuspalveluvirastolle esitetään ensi vuodelle n. 104,4 milj. euroa. Määräraha kasvaisi kuluvaan vuoteen verrattuna etenkin virka- ja työehtosopimuksen mukaisilla palkankorotuksilla, oikeudenhoidon selonteon rahoituksella ja tuottavuusohjelman leikkausten vuosittaisen vaihtelun vuoksi. Lisäsäästöä on aiemmin tiedossa olleeseen nähden n. 1,5 milj. euroa. Pysyvien säästöjen taso on merkittävä ollen n. 6,2 milj. euroa, joka ei kuitenkaan vielä vuonna 2026 talousarviossa toteudu täysimääräisesti.

Henkilöstömäärää voidaan edelleen kasvattaa oikeudenhoidon selonteon mukaisen lisämäärärahan turvin. Selonteon mukaiset tavoitteet asiamäärien kasvusta, tuottavuuden parantumisesta ja jonotusaikojen lyhentymisestä ovat kunnianhimoisia, mutta mahdollisia. Onnistuminen tässä yhtäaikaisesti säästöjen kanssa edellyttää kuitenkin myös säädösmuutoksia toiminnan tehostamiseksi.

Riita- ja rikosasioiden sovittelun siirto

Vuoden 2026 talousarvioesityksessä esitetään, että Oikeuspalveluviraston toimintamenoja voidaan käyttää rikos- ja riita-asioiden sovittelun siirron valmisteluun.

On harmillista, että siirtoa ei voida toteuttaa selvityksen 2021:10 *Rikosasioiden sovittelupalveluiden siirto oikeusministeriön hallinnonalalle* mukaisesti määrärahan puuttuessa. Raportissa esitettiin, että sovittelupalvelut tuotettaisiin valtion omana toimintana siten, että sovittelun ammattihenkilöstö olisi valtion

virkamiehiä. Siirto vuodesta 2027 lukien toteutettaneen siirtämällä toiminta sellaisenaan Oikeuspalveluvirastoon.

Oikeuspalveluvirasto on kuitenkin tyytyväinen siihen, että sovittelun määrärahaa on vuoden 2026 talousarvioesityksessä ehdotettu nostettavan 7,1 milj. eurosta 7,6 miljoonaan euroon, jolloin siirrettävän toiminnan aliresursointi ei ole yhtä merkittävää kuin aiemmin.

Riski taloudellisen tilanteen heikentymisestä kuluvan vuoden 3. lisätalousarviossa

Oikeuspalveluvirasto tuo esiin huolen kuluvan vuoden 3. lisätalousarviosta, vaikka siitä toistaiseksi ei ole vielä eduskunnan päätöstä tai hallituksen esitystä, vaan valtiovarainministeriön 23.9. julkaistu kanta.

Oikeuspalveluvirasto on huolissaan siitä, että yksityisten oikeusavustajien korvausten kasvun kattamisen ehdotetaan siirrettävän n. 5,7 milj. euroa Oikeuspalveluviraston toimintamenoista. Tällaisella vähennyksellä olisi merkittävä vaikutus viraston mahdollisuuksiin kehittää toimintaa siten, että tuottavuuden kasvussa onnistutaan ja oikeudenhoidon selonteon mukaiset tavoitteet voidaan saavuttaa.

Sanna Appelberg
talousjohtaja